

Ur *Arbetaren* 18.1.1938¹

Victor Serge

De senaste 'rensningarna' i Sovjet

Författaren till nedanstående artikeln är en fransk-rysk oppositionell kommunist, som själv i många år tvingats leva i GPU-fängelser och förvisningsorter utan dom och rannsaking. Att Victor Serge till slut fick tillåtelse att lämna Ryssland berodde uteslutande på att han gjort sig känd i Frankrike som en framstående skönlitterär författare och i denna egenskap intresserade den radikala franska intelligensen. De flesta detaljuppgifterna i Serges artikel ha väl redan publicerats i pressen, men detta till trots förefalla oss hans sammanfattningar och omdömen ha största intresse. Övers. anm.

Den engelska pressen har förebådat en snar process mot sovjetdiplomater, i vilken militärattachéerna i Paris, London och Berlin, f.d. Sändebuden i Tokio och Oslo skulle figurera som anklagade. Bland offren nämnds också förre generalkonsuln i Barcelona Antonov Ovsjenko, samme man som den 7 november 1917 ledde angreppet mot Vinterpalatset, som återkallades från Spanien för att övertaga justitieministerportföljen, men som därefter försvann i ett fängelse omkring den 7 nov. 1937. Med eller utan process är det säkert att alla dessa män – liksom deras kamrater i kamp och arbete sedan mer än 20 år tillbaka – äro hopplöst förlorade. Jag har sagt det mer än en gång under de senaste två åren, fastän jag ingenting högre önskade, än att jag misstagit mig... Så väl var det emellertid inte. Fakta ha tvärtom i sin hemska obarmhärtighet överträffat mina förutsägelser, mina allra värsta förutsägelser.

Under de senaste månaderna har utrotningen av de revolutionära generationerna fortsatt. Vi skola nämna några av de försvunna. Dybenko, ursprungligen matros från Kronstadt, som spelade en förstarangsroll 1917 och som nyligen var chef för Leningrads militärdistrikt. Raskolnikov, Sovjet sändebud i Sofia, som sedan han deltagit i den segerrika resningen under åren 1917-20 kommanderade röda marininformationer i Volga och Kaspiska havet. Folkkommisarien för justitieväsendet Krylenko, som 1917 var de ryska arméernas första bolsjevikiska överbefälhavare och som senare blev allmän åklagare i de mest betydelsefulla politiska processerna... Slutligen ha tre mycket inflytelserika personer i Stalins omedelbara omgivning sett sin karriär spolierad precis på samma sätt som de hjälpt till att bryta många andras. Stetski, ledare för centralkommitténs avdelning för propaganda, litteratur och vetenskap, Eiche, en av CK:s jordbruksspecialister, berömd för att ha förmått bönderna i Väst-Sibirien att acceptera kollektiviseringen och Kossior, mångårig ledare för Ukrainas kommunistiska parti. Slagen börja nu som synes drabba t.o.m. ledarna för den regim, som organiserade processerna 1936-38.

Den nya rensningen inom GPU

Den politiska polisen har underkastats en ny, skräckinjagande rensning, den andra eller tredje på två år. Redan är flertalet av medarbetarna till förre polisministern Jagoda, som arkebuserades i början av detta år, försvunna. Deras efterträdare ha häktats och troligen arkebuserats i hela omgångar. Meddelanden från Hava's korrespondent i Moskva, vilka censurerats innan de avsänts och därför äro nästan officiella, upplysa om arresteringen av Zakovski, biträdande folkkommisarie för inrikes ärenden i centralregeringen, vilken utnämndes så sen som i november 1937, av folkkommisarierna för inrikes ärenden i Vitryssland, Ukraina, Turkmenistan, Karelen och Ossetien, av polischeferna i Altaïä, Krasnojarsk, Kalinin, Kojbysjev, Kursk, Tsjeljabinsk, Stalingrad, Irkutsk, Sverdlovsk. Av de tjugo höga tjänstemän inom säkerhetspolisen, som dekorerades 1935, äro nu endast tre i funktion. Åtta ha stämplats som folkfiender, en har avrättats efter offentlig rättegång, sex ha försvunnit, man vet inte hur, en, chefen för utlandsavdelningen, som var inblandad i affären Reiss, har dött en naturlig död.

¹ Den befintliga artikeln återges i ursprungligt skick, dvs det har inte gjorts någon modernisering av svenskan eller standardisering av ryska namn. – *Red. anm.:*

De intellektuella kretsarna ha nu sparats lika litet som tillförne, Bland de nyligen försvunna märkas polarforskaren professor Samoilovitsj, den gamla sinologen Alexjev och poeten Boris Pasternak, vars plats och insats inom den ryska litteraturen kan jämföras med Paul Valerys i den franska... Bubnov, gammal revolutionär och bolsjevik, Lunatsjarskijs efterträdare som ledare för undervisningsväsendet, vilken förra året uteslöts ur regeringen, behandlas nu som "sabotör" av den officiella pressen. Det betyder att han sitter i fängelse och att hans räkning är uppgjord.

Tillståndet inom röda armén

Krisen inom armén erkännes och kommenteras ofta av de officiella organen. Den totala förnyelsen av högsta ledningen har dragit med sig en sådan utrensning inom de mellersta och undre kadrerna, att den officerskår, som skapats under tjugo års Sovjetregim, nu i stort sett spolierats. Tillsättandet av politiska kommissarier i armén med uppgift att övervaka de röda officerarna, vilka nu anses misstänkta som kår, har ställt olösliga problem, framförallt hur man skall finna tillräckligt pålitliga och kompetenta tjänstemän för att fylla denna uppgift. Man har många gånger måst nöja sig med nästan obildade unga karriärister, och resultatet – påvisat av arméns dagliga tidning "Röda Stjärnan" - har blivit det väntade. Man har till slut stannat för att utnämna tusentals nya officerare, som utvalts bland underofficerarna – ungtkommunister i tjugofemårsåldern, som uppfostrats i ledareyrkan. De ha fått sina galoner, men man vet inte vad de duga till. Det stora problemet om arméns desorganisering genom den byråkratiska terrorn förtjänade speciell behandling. För dagen nöja vi oss med att konstatera att Sovjets militära kapacitet är allvarligt äventyrad.

Gammalbolsjevikerna utestängas systematiskt.

Förintandet av det gamla bolsjevikpartiet är fullbordat. Strax innan de konferenser, som för kort tid sedan förnyade partiets lokalstyrelser, fattade den politiska byrån ett beslut, som förklarade alla partimedlemmar, vilka vid något tillfälle stått i opposition till Lenin eller Stalin, vara icke valbara. Därmed utestängdes i själva verket alla gamla militanter, som tillhörde partiet innan ett fritt ord och en fri tanke bleve absolut förbjudna. De nya styrelserna innesluta således knappast några gammalbolsjevik. Terroriserade och förnedrade ha de sista politiska representanterna för den ryska revolutionens storhetstid med ett penndrag jagats bort från de kontor, där de förresten ofta uppträtt som dumma och bryska auktoritärer. Förstå de, att de själva grundlagt den byråkratiska regim, som med nödvändighet måste bli kontrarevolutionär? Även om de förstå det kunna de inte längre göra något åt saken, Det är nu alldeles för sent.

Även partiets politiska byrå rensas. Medlemmarna i detta formellt sett allsmäktiga direktorium kunna inte längre rädda sig själva. Alla äro hotade, nästan alla dömda och medvetna om att deras försvinnande endast är en fråga om tid och metod. De två senaste försvinnandena ägde rum i maj-juli. De gäller Sovjet-Ukrainas president Petrovski, och Tsjubar, vice ordförande i folkkommisariernas råd för hela Sovjetunionen. Petrovski är en gammal arbetare, som var dumaledamot redan under tsartiden och som 1914 sändes till Sibirien på grund av sin revolutionära hållning gentemot kriget. Tsjubar har varit president för folkkommisariernas råd i Ukraina – efter Rakovski, Ljubtsjenko och Butarenko den fjärde f.d. Regeringschefen i Sovjet-Ukraina, som försvunnit.

Medlemmarna av den politiska byrån försvinna ljudlöst, utan att man vet vart de tagit vägen. Deras namn nämnas inte mer, det är allt. Så försvann 1937 Rudsutak, som under Bucharinprocessen nämndes som förrädare. Sedan januari ha fem av den politiska byråns fjorton medlemmar avlägsnats nämligen Postysjev, som en lång tid var Stalins representant i Ukraina, folkkommisariern för jordbruket Eiche, Kossior, f.d. Ledar för Ukrainas kommunistiska parti samt de förut nämna Petrovski och Tsjubar.

I den politiska byrån kvarstå Stalin, Molotov, Vorosjilov, Kalinin, Kaganovitsj, Mikojan, Andrejev Sjanov, Jesjov, Krustev. Vem står i tur? Vorosjilov förefaller mig vara mest hotad.²

² Här hade Serge fel – det blev Jesjov som åkte dit – Red

Affären Lusjkov

Chefen för politiska polisen i Fjärran Östern, Jesjovs medarbetare och förtroendeman, har över-skridit den mandsjuriska gränsen och begärt en fristad hos japanerna ”för att inte bli arkebuserad som många av hans underordnade”. Flera högre officerare vid armén i Fjärran Östern ha gjort detsamma, Enligt den japanska och engelska pressen har Lusjkov erkänt, att han tagit del i terrorn, arrangerat komplotter på order från högre ort, utgjutit strömmar av blod... Faktum är att man av-rättat enormt i Fjärran Östern. Det är av ett visst pikant intresse, att en högt uppsatt stalinistisk tjänsteman och bödel flyr över till Japan, sedan han först hjälpt till att smida legenden ”trotskismen-bucharinismen som Hitlers och Mikadons bundsförvant”. Allt detta har en given logik. Den svarta terrorns män i Sovjet bär inom sig både förräderiets anda – född av självförakt och fruktan för den egna förestående avrättningen – och känslor som man kan kalla fascistiska. Butenko flydde till Rom och Lusjkov till Tokio. När avgörandet en gång faller komma vi att få se åtskilliga andra.

Sovjetpressen, som oavlatligt stämplar de mest hängivna gamla revolutionärerna som förrädare har inte sagt ett ord om *Lusjkovs förräderi*. Man vet, att den heller inte erkänner Butenkos. Litvinov har officiellt fasthållit vid enleveringtesen och förnekat att den Butenko, som uppträtt i Italien, var den rätta. När personens identitet fastställdes av den rumänska regeringen, iakttago Sovjetpressen och stalinisttidningarna i utlandet en absolut tystnad.

– Så långt *Victor Serge*. Man kan ha olika uppfattningar i detaljer, kanske främst i vad mån rensningarna skadat Sovjets militära slagkraft. Däremot är det uppenbart att den permanenta terrorn vittnar om väldiga förändringar och en exempellös moralisk kris i det Ryssland, som en gång var oktoberrevolutionens land.